

Hódmezővásárhely és Vallauris 50 éve testvérváros

► Vallauris egy hangulatos kisváros a francia Riviérán, mindössze néhány kilométernyire Cannes-tól. Kerámiájáról híres, már a 18. században több manufaktúrában készítettek elsősorban használati edényeket. E manufaktúrák egyikének örököse, Jacques Massier kezdett a 19. század közepén művészi igényű kerámiákat készíteni, munkáját két fia, Delphin és Clément Massier, és unokatestvérük, Jérôme Massier Fils folytatta, mindegyikük saját műhellyel rendelkezett. Műveik óriási sikert arattak az új, szecessziós formákkal, irizáló és lüszteres mázaikkal, egyiptomi és távol-keleti motívumaikkal. Sikerrel mutatták be munkáikat a világiállításokon, a *Massier-kerámia* fogalomra vált, több reprezentatív katalógus és gyűjteményes kötet ismerteti. Történetük eddig teljesen párhuzamos a pécsi Zsolnay-gyáréval, termékeik is igen hasonlóak. Óriási különbséget jelentett viszont földrajzi helyzetük. A Côte d'Azurt az európai társadalom gazdag felső rétege és a művészvilág látogatta, egymás után épültek a luxusszállodák és -villák, belső berendezésük és a kertek díszítése bőséges keresletet biztosított a Massier-kerámiák számára. A család igen jó kereskedelmi érzékkel, termékkatalógusok sokaságával, több üzlettel és galériával használta ki a konjunktúrát, aminek csak az első világháború vetett véget.

Vallauris a 20. században is folytatta a díszkerámia-készítés hagyományát, volt olyan időszak, amikor kétszáz kerámiaműhely működött a városban, igen változó színvonalon elégtve ki az idegenforgalom igényeit. A helyi kerámiaművészet második nagy korszakát az akkor már világhírű művész, Picasso érkezése hozta meg, aki 1948 és 1955 között családostul Vallaurisban telepedett le, és beleszeretett a kerámiakészítésbe. A *Madoura műhely*ben dolgozott, körülbelül négyezer kerámiáját tartják számon, amelyeknek részben formaterveit, festését és mázazását készítette. Az ő műve az a békét szimbolizáló galamb is, amely a testvérvárosi szerződés dátumát őrző fali kerámián ke-

rült Hódmezővásárhelyre. Picasso egyébként is termékeny éveket töltött Vallaurisban, a város reneszánsz kastélyának kápolnájában megfestette a *Háború és Béke* (*La Guerre et la Paix*) című nagy méretű freskóját, *A bárányos férfi* (*L'Homme au Mouton*) című bronzszobra pedig a főteret díszíti. A kastélyban működik a Le Musée National Picasso La Guerre et la Paix, a Le Musée Magnelli és a Le Musée de la Céramique, amelyben számos művészbarátjától is őriznek munkákat.

1966-ban indította el Vallauris a nemzetközi kerámiabiennalét, amelynek kiírása több kategóriát jelöl meg a beadandó munkák számára (melyek között az

Repró: Gal István János

→
Delphin Massier:
Váza /
Delphin Massier:
Vase
1900, fajansz,
21,5 x Ø 16,5 cm

építészeti, szobrászi, konceptuális egyedi alkotások mellett a design is szerepel). Volt év, amikor húsz kínai, máskor sok japán keramikust hívtak meg, tudatosan szélesítve a kerámiaművészet látókörét. A válogató és a díjosztó zsűriben művészek, muzeológusok és szakírók mellett gyűjtők és galériatulajdonosok is részt vesznek, s mindegyik biennáléről színvonalas katalógust adnak ki.

Vallauris város polgármestere 1963-ban kereste meg a Francia–Magyar Baráti Társaság útján a magyar hatóságokat abból a célból, hogy „hasonló jellegű magyar várossal testvérvárosi kapcsolatot létesítsen”. A Minisztertanács javasolta – egyelőre még nem testvéri, csupán kulturális kapcsolatként – Hódmezővásárhelyt, ahol ekkoriban alakult meg az Alföldi Porcelángyár, Közép-Európa legnagyobb ilyen jellegű létesítménye. Ettől kezdve két évente jött küldöttség a francia városból, illetve ment Hódmezővásárhelyről. A programok kulturális része kölcsönös kiállításokban realizálódott, amelyeket Dömötör János, a Tornyai János Múzeum akkori igazgatója szervezett. A kiállítások mindkét oldalról főleg kerámiákat mutattak be, de szerepeltek képzőművészeti témák is. Vallaurisban népi kerámiák mellett Fekete János és Végvári Gyula alkotásait állították ki, és az alföldi festészet – Tornyai János, Endre Béla és Kohán György – műveit. Hódmezővásárhelyen pedig a francia város gyűjteményéből láthattak kerámiákat – köztük Picasso alkotásait – és grafikákat, kortárs festményeket.

A testvérvárosi kapcsolat végül 1968-ban jött létre, amelyet mindkét város komolyan ápol. A vallaurisi biennálékon a hetvenes évektől kezdve rendszeresen részt vettek magyar keramikusok, 1978-ban tizenegy, 1980-ban tizennyolc művész munkáit fogadta el a szigorú zsűri, közülük többen is nyertek különböző díjakat.

Az 1998-ban alapított Vásárhelyi Kerámia Szimpózium szinte minden évben fogad vallaurisi keramikusokat, akiknek itt készült munkái a Városi Kerámia-gyűjteményt gazdagítják. A kölcsönös kiállítások programjait is nagyrészt a szimpóziumot szervező Wartha Vince Kerámiaművészeti Alapítvány és elnöke, Pannonhalmi Zsuzsa keramikusművész gondozza. 2005-ben és 2009-ben a szimpóziumon készült műveket

mutattuk be Vallaurisban, 2007-ben pedig az Alföldi Galériában volt nagyszabású kiállítás, amelyen régi vallaurisi kerámiák – köztük sok Picasso-mű – mellett harminc kortárs francia keramikus munkái szerepeltek, külön teremben a Vásárhelyi Szimpóziumon készült művekkel. A kiállításához igen színvonalas konferencia kapcsolódott, az előadások szövegét – anyagi hiányában – sajnos nem sikerült megjelentetni. Bízunk abban, hogy a kerámia révén létrejött, ötvenéves múltra visszatekintő testvérvárosi kapcsolatnak jövője is lesz a kerámiaművészet jegyében.

LOVAG ZSUZSA
régész, muzeológus,
a Vásárhelyi Kerámia Szimpózium fővédnöke

A kökenydombi Vénusztól a NASA-ig – Hódmezővásárhely kerámiaművészete és kerámiaipara című kiállításához kapcsolódó konferencián (Vigadó Galéria, Budapest, 2018. március 6.) elhangzott előadás szerkesztett változata.

↙
Clément Massier:
Váza /
Clément Massier:
Vase
1900, fajansz,
61 x Ø 25,4 cm

Eugène Feuillâtre:
Váza tavi jelenettel /
Eugène Feuillâtre:
Vase with Lake Scene
1901, 25 x Ø 15 cm

Reprólc: Gál István János